

сфери правової охорони – біотехнологій у класичному розумінні з метою прозорості перспективи правової інтеграції в умовах глобалізації.

Ключові слова: інтелектуальна власність, біотехнології, міжнародно-правові акти, правова охорона, імплементація, інтеграція.

Резюме

Кузьмич И.И. Международно-правовые акты в сфере правовой охраны интеллектуальной собственности на биотехнологии.

Предпринята попытка аналитики фактического созидания правового регулирования интеллектуальной собственности на базе международно-правовых актов, таких, как Конвенция «О биологическом разнообразии», Директива 1998/44/ЕС, Соглашение «Об ассоциации между Украиной и Европейским Союзом и государствами – членами ЕС», в сравнении с созданием сферы правовой охраны – биотехнологий в классическом понимании с целью прозрачности перспективы правовой интеграции в условиях глобализации.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, биотехнологии, международно-правовые акты, правовая охрана, имплементация, интеграция.

Summary

Kuzmich I. International legal acts in the field of legal protection of intellectual property in biotechnology.

The analysts of the actual creation of legal regulation of intellectual property on the basis of international legal acts such as the “Convention on the Protection of Biodiversity”, Directive 1998/44/EU, “Association Agreement between Ukraine and the European Union and the EU member states” have been attempted. In coincidence with the creation of the scope of legal protection – biotechnology in the classical sense in order to transparently prospect legal integration in a globalized world.

Key words: intellectual property, biotechnology, international legal acts, legal protection, implementation, integration.

УДК 347.77

М.К. МАРТИНИЧ

*Магдаліна Костянтинівна Мартинич, аспірант
Київського університету права НАН України*

ОСВІТА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК У СПРИЯННІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА МИТНОМУ КОРДОНІ

Використання, посередництво та захист інтелектуальної власності в даний час впливає на повсякденне життя людей більше, ніж будь-коли раніше. Інтелектуальна власність відіграє все більш важливу роль не тільки в галузі культури, а й у науці та в багатьох галузях економіки, скрізь, де цінність створюється інтелектуальною роботою, інтелектом, фантазією, де працює творчість та винахідливість. У цьому контексті слід розуміти важливість правового регулювання та захисту інтелектуальної власності.

У сучасному світі інтелектуальна власність все частіше стає об'єктом незаконного використання та зловживання. Враховуючи даний факт, стає зрозуміло, що ефективний захист прав інтелектуальної власності є запорукою надійної правової охорони. Тому вдосконалення правової охорони інтелектуальної діяльності, належна охорона її результатів є обов'язком усього суспільства.

Важливим фактором на шляху удосконалення правової системи з питань охорони об'єктів права інтелектуальної власності є врахування передового досвіду іноземних держав з розвинутою економікою. Саме тому в даній статті основна увага буде зосереджена на захисті прав інтелектуальної власності в Європейському Союзі, а саме Республіці Словаччина.

Питання, що стосуються охорони та захисту прав інтелектуальної власності в ЄС, певною мірою розглядали у своїх працях такі науковці, як: Н.А. Берлач¹, Henrieta Vaková, Ю.Л. Бошицький², Н.В. Волкова, Н.І. Білак, В.Дробязко, В.І. Стрижак та інші.

Захист прав інтелектуальної власності є наріжним каменем економіки Європейського Союзу та ключовим чинником його подальшого зростання в таких сферах, як дослідження, інновації та зайнятість. Ефективне забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності також необхідно для захисту здоров'я і безпеки, оскільки фальсифікати (такі, як продукти харчування, продукти з догляду за тілом та іграшки для дітей), які виробляються в нерегульованому середовищі, можуть являти собою серйозну загрозу для людей.

Митні органи ЄС відіграють ключову роль у запобіганні імпорту продуктів, що порушують права інтелектуальної власності, до ЄС. Митні органи є першою лінією оборони в боротьбі з контрафактною

продукцією, яка ставить під загрозу безпеку громадян і підриває законне функціонування бізнесу. Митні органи в цьому напрямі відіграють важливу роль.

Сьогоднішнє суспільство робить акцент на освіту та інформованість населення, на можливість створювати та використовувати отримані знання. Навчання протягом усього життя є важливою складовою в процесі підвищення професійного рівня працівників і, таким чином, підвищення якості виконання роботи.

Метою статті є висвітлення взаємозв'язку навчання з практикою, а саме застосуванням принципу «Поєднання теорії та практики, школи та життя». Для того, щоб краще підійти до нього, наведемо у статті навчання посадових осіб митних органів в Республіці Словаччина та проаналізуємо сучасний стан національного законодавства України з даного питання.

Право інтелектуальної власності регулює суспільні відносини, що виникають у зв'язку зі створенням, використанням, володінням та захистом окремих його об'єктів. В об'єктивному сенсі право інтелектуальної власності може бути визначене як звід нормативно-правових приписів, які регулюють створення, використання і захист об'єктів інтелектуальної власності. У суб'єктивному розумінні право інтелектуальної власності можна визначити як суб'єктивні права та обов'язки, які регулюються нормативно-правовими приписами як для творців, так і для інших суб'єктів. Під правами на інтелектуальну власність повинні розумітися індивідуально суб'єктивні права, які для конкретних суб'єктів впливають із законодавства або з юридичних фактів.

У сучасному світі, коли існує так багато розвинених країн, де править все більша і більша конкуренція і де технічний прогрес пропонує чудові можливості для досягнення успіху, держави докладають всіх зусиль щоб втримати свій політичний вплив і авторитет на заданому рівні. Але країни також повинні конкурувати за такими напрямками як прямі іноземні інвестиції, експорт та туризм. І це нове. Раніше це не було вирішальним фактором, оскільки туризм був незначною ланкою в державі, прямі іноземні інвестиції були мало де залучені й експорт торгових марок стосувався тільки традиційних товарів, орієнтованих на традиційні ринки. Тоді глобалізація змінила правила гри. Хтось виграє, а хтось програє. Переможці багатішають та зміцнюються, а переможені залишаються бідними та вразливими. У даний час кожна країна намагається просувати свою власну індивідуальність, культуру, історію та цінність, не тільки з політичних, а з її економічних та комерційних причин. Саме це змушує країни застосовувати маркетингові методи і процедури створення торгових марок, які вже давно й успішно використовують всесвітньовідомі компанії.

Сильне конкурентне бізнес-середовище, в якому працюють сучасні країни, заслуговує на більшу увагу. Розглянемо прямі іноземні інвестиції. Світова економіка є стало взаємопов'язаною, а це означає, що компанії повинні шукати за межами своєї власної держави та знаходити, де їх продукцію могли б виготовити дешевше. Безпосередній пошук іноземних інвестицій є серйозним, вартісним та складним питанням. Йдеться про представлення держави або регіону ефективним та привабливим способом для інвестора з помітною відмінністю від інших конкурентних областей та регіонів.

Права людини, згідно з класичним визначенням Томаса Маршалла, мають три основні форми – цивільні права, політичні права та соціальні права. Найбільш очевидною жертвою є соціальні права. Це найпомітніше проявляється в країнах, що розвиваються, до яких перейшло виробництво багатьох транснаціональних корпорацій (в основному через субпідрядників), щоб скористатися дешевою робочою силою, неіснуючим соціальним захистом, низькими податками та іншими перевагами для бізнесу. Цей процес є одним із проявів неоліберальної глобалізації та відбувається в так званих зонах вільної торгівлі, які розташовані в різних регіонах третього світу. Вищезгадані зони – це як держава в державі. Там діє інший режим, відмінний від режимів інших країн.

Порушення прав інтелектуальної власності призводить до відносно великих економічних збитків та збільшення кількості контрафактних продуктів, водночас створюючи реальну загрозу для здоров'я та безпеки споживачів.

Зростаюча тенденція підробки торговельних марок є серйозною проблемою, оскільки інтернет-компанії, які пропонують фальсифікати, знаходяться в країнах, що розвиваються, та в третій країнах, і настільки гнучкі, що практично неможливо санкціонувати їх за продаж підробок. Інтернет в даний час є основним інструментом для розповсюдження контрафактних товарів. Нині Уряд гармонізації внутрішнього ринку Республіки Словаччина зосереджується на зміцненні співпраці між державним та приватним секторами, щоб зменшити виробництво й розповсюдження контрафактних товарів. Ця ініціатива спрямована, зокрема, на тих суб'єктів, які сприяють такому виробництву та розповсюдженню. Більшість імпортованих контрафактних товарів – з Китаю, Гонконгу та Греції. Зони вільної торгівлі в Об'єднаних Арабських Еміратах привертають виробників підробок через низькі податки та низькі юридичні обмеження. Порушення прав інтелектуальної власності часто пов'язані з іншими формами злочинів, такими як шахрайство, ухилення від сплати податків, фальсифікація документів тощо.

Варто зазначити, що основні функції захисту об'єктів права інтелектуальної власності на митному кордоні та внутрішньому ринку Словаччини покладено на посадових осіб митних органів Фінансової

справи СР. Тому освідченні та добре підготовлені співробітники Фінансової справи є найважливішим джерелом ефективної діяльності та процвітання цієї організації. Дане твердження залежить від того, як співробітники будуть підготовлені до здійснення своєї роботи і які умови будуть створені для розв'язання поставлених завдань.

Фінансова справа СР забезпечує постійну підготовку для всіх працівників, особливо співробітників митниці. З метою вдосконалення діяльності митних органів у виявленні порушень прав інтелектуальної власності і покращення правозастосування в цій галузі здійснюється професійна підготовка посадових осіб митних органів із залученням міжнародних учасників, спрямована на виявлення фальсифікованих та оригінальних товарів у співпраці з уповноваженими особами або їх представниками. Під час навчання з виявлення порушень прав інтелектуальної власності співробітники митних служб вивчають ідентифікаційні ознаки різних товарів, які в подальшому повинні привернути їхню увагу. Наприклад, потрібно оцінити загальний вигляд упаковки та її якість. У випадку оригінальних товарів упаковка завжди однакова.

Метою проведення відповідних навчань для посадових осіб митних органів є створення єдиного всеосяжного документального підходу: під час здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності; в прийнятті та затвердженні звернень уповноважених осіб щодо захисту товарів, що підлягають митному контролю, та щодо захисту товарів на внутрішньому ринку; загальне вдосконалення та більш ефективне сприяння захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні.

Викладачів для навчання забезпечують з власних ресурсів. Вони є співробітниками Фінансової справи, які працюють та спеціалізуються в конкретній галузі, тому, маючи практичні навички, у подальшому читають лекції під час проведення навчань. У даний час немає повного збірника лекцій, який би послужив основою для навчання. Викладачі змушені шукати інформацію та готувати тексти самостійно. Викладання цих предметів не є однорідним, багато чого залежить також від індивідуального підходу та заінтересованості даного викладача з питань, які він читає.

Особливе значення надається вивченню ідентифікаційних ознак відомих торгових марок, так званих «брендів». Значення та вартість торгової марки як інтелектуальної власності стає основним виразом мети корпорації. Саме тому вони важливі не тільки для клієнтів, а й для співробітників компаній, їхніх партнерів та інвесторів. Торговельна марка – це словесне, живописне, просторове або комбіноване позначення, здатне відрізнити товари чи послуги однієї особи від товарів чи послуг іншої особи. Законодавством Словаччини чітко визначено підстави виключення знака з реєстрації та знак, який не може бути торговельною маркою. Наприклад, знаки, які не мають відмінних ознак, знаки, що містять назви держави, знаки інших товарів або послуг, добре відомих географічних позначень, знаки, що вводять в оману, знаки, ідентичні з торговельною маркою, зареєстрованою для іншої особи, для ідентичних товарів або послуг.

Розуміємо, що такий активний підхід до навчання посадових осіб митниці в ЄС спричинений наявністю проблем в сфері охорони та захисту прав інтелектуальної власності. Сучасні проблеми світової спільноти є актуальним питанням і для України.

Щодо національного законодавства України з питань захисту прав інтелектуальної власності зазначимо, що ефективність державного управління у розв'язанні існуючих завдань безпосередньо залежить від створення дієвої системи органів управління. Саме органи управління є фактичними виконавцями державної політики в певній сфері. Від розподілу повноважень між ними та організації їх діяльності залежать результати та ефективність здійснення державного управління в сфері інтелектуальної власності³.

Так, сприяння захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні України покладено на органи доходів та зборів Державної фіскальної служби України (далі – ДФС), які реалізують державну політику в сфері державної митної справи. У свою чергу, державна митна політика базується на принципах та встановлених напрямках діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки⁴.

Відповідно до покладених завдань ДФС вживає заходів щодо захисту прав інтелектуальної власності у процесі зовнішньоекономічної діяльності, недопущення переміщення через митний кордон України контрафактних товарів.

На сьогоднішній день існуюча в Україні нормативно-правова база в цілому забезпечує правову охорону об'єктів права інтелектуальної власності та порядок її застосування. Разом із тим практика застосування законодавства містить проблеми, які пов'язані із забезпеченням ефективного захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності та створенням сучасного законного ринку цих об'єктів⁵.

Однозначно потребують удосконалення заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності митними органами України, а саме актуальний для цієї статті напрям навчання посадових осіб. Так, відповідно до ПКМУ «Про Державну фіскальну службу» митні органи здійснюють покладені на

них повноваження, серед яких: організація науково-технічної, інвестиційної, інформаційної діяльності. ДФС організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації своїх працівників⁶.

Враховуючи проблеми захисту прав інтелектуальної власності, які виникають внаслідок недостатнього рівня знань за даним напрямом, потребує розробки методичне забезпечення діяльності митних органів та навчання їх співробітників, пов'язане зі сприянням захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України. Практичне навчання, спрямоване на активізацію осмислення посадовими особами необхідності законного застосування прав інтелектуальної власності та правильне застосування таких прав, забезпечить ефективний захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України, що у свою чергу позитивно відобразиться як на репутації митних органів, так і на політичному образі України в цілому. Така діяльність матиме безпосередній вплив на розвиток економіки, буде достойно стимулювати творчу активність та інноваційний процес на благо всієї країни⁷.

Недопущення переміщення контрафактних товарів через митний кордон України та сприяння захисту прав інтелектуальної власності насамперед залежать від кваліфікації працівників митниць у сферах інтелектуальної власності та митної справи. Хоча розвиток ринку об'єктів права інтелектуальної власності вимагає і таким чином прискорює удосконалення правового регулювання їх обігу та створює підґрунтя для поглиблення й вдосконалення освіти у зазначеній сфері, підготовка кадрового потенціалу в сфері інтелектуальної власності залишається в стабільно критичній ситуації. З кожним роком вища освіта у сфері інтелектуальної власності користується великим попитом серед тих, хто в своїй практичній діяльності потребує удосконалення знань та навиків.

Європейська спільнота зазначає, що між митними стандартами України та ЄС існують розбіжності, які повинні бути усунуті для прискорення інтеграційних процесів в Україні. Переймаючи досвід у сфері реформування митниць в ЄС, з метою реалізації Концепції залучення компаній (радників) до реформування митниць ДФС передбачається залучення міжнародної компанії для надання нею консультативних послуг ДФС з реформування митниць. У рамках виконання цієї Концепції компанія зобов'язана для посилення інституційної спроможності митниць у виконанні їх основних завдань надавати одну із послуг – навчання працівників митниць з питань здійснення контролю за визначенням митної вартості, класифікації та країни походження товарів, проведення аналізу ризиків, здійснення митних процедур, боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями, а також приділити увагу захисту прав інтелектуальної власності⁸.

Недостатня кількість фахівців у сфері інтелектуальної власності пов'язана з відсутністю спеціальних знань окремих державних службовців, співробітників органів слідства, суду, прокуратури, митниць, що потребує вирішення через удосконалення освіти у цій сфері, розширення її можливостей, введення відповідних курсів до обов'язкової програми системи вищої освіти в Україні⁹. Також науковці вбачають одну із причин неефективності захисту прав інтелектуальної власності у відсутності кваліфікованих спеціалістів, що можуть виявити правопорушення, кваліфіковано його зафіксувати й оформити, провести попередній розгляд матеріалів справи, довести її до логічного завершення^{10,11}.

Слід також наголосити, що заінтересованість та активна участь правовласників має бути невід'ємною складовою в навчанні посадових осіб митних органів для досягнення спільної мети. Правовласникам варто надавати методичну допомогу митним органам щодо ідентифікації контрафактної продукції шляхом розробки методичних та довідкових матеріалів для ідентифікації своїх товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності¹².

Однак окрім теоретичних матеріалів для вивчення нормативно-правової бази варто включати приклади практичного досвіду роботи європейських митників у сфері, пов'язаній із захистом прав інтелектуальної власності. Тому обмін досвідом з органами митниці країн ЄС та спільні заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації співробітників вітчизняної митниці, сприятимуть якнайшвидшому застосуванню європейського підходу в цій важливій сфері діяльності.

Постійне навчання у сфері захисту прав інтелектуальної власності є знаковим чинником у розвитку людських ресурсів. Матеріали, які використовуються в ході лекційних читань для посадових осіб митних органів, поступово втрачають свою актуальність у зв'язку з розвитком сучасних технологій виробництва товарів та освіченістю осіб, які виготовляють контрафактні товари. Тому відповідальність за зміст та якість освіти саме в Словаччині була передана лекторам Фінансової справи, а робота держави полягала у створенні найбільш сприятливих законодавчих умов для подальшого навчання. Лектори, з огляду на сказане вище, опинилися в нелегкій ситуації, але забезпечили безперервну підготовку персоналу митних органів до безперервного навчання в нових умовах. Успіх освіти обумовлений освіченістю та високою кваліфікованістю викладачів. З одного боку, в результаті нововведених навчальних процесів Митна Адміністрація та держава в цілому отримали краще підготовлених працівників, а з іншого, – інноваційний підхід до освіти позитивно впливає на розвиток особистості та педагогічну роботу лектора.

Кожен лектор та працівник митної служби повинні усвідомлювати, що їх знання та робота стосуються не тільки сфери виробництва, технологій та економіки, а й впливають на всі сфери людського

життя, змінюють стан і роль людини у суспільстві. Існують нові взаємодії та наукові знання. З одного боку, розвиток знань людей і їх творчих здібностей сприяє розвитку науки, з другого боку, практичне застосування наукових знань у різних сферах економічного та соціального життя потребує осіб, які володіють необхідними знаннями, вимагає якісної та кваліфікованої робочої сили. У Водночас різке зростання обсягу знань в науці вимагає змін у системі освіти, що забезпечує перетворення цих знань на людський потенціал. Освіта є інвестицією, яка потребує розвитку незалежно від сучасної ситуації в державі. Ми повинні постійно про це пам'ятати з точки зору використання освіти. Також неможливо розвивати навчання посадових осіб митних органів без розвитку самої системи освіти.

Найважливішим елементом самої освіти є людина – у даному випадку посадова особа митниці. Допоки працівник митної служби сам не впевниться в тому, що навчання є важливим для нього і надасть йому можливість виконувати свою роботу краще та ефективніше, немає сенсу продовжувати навчання таких працівників. Досягнути цього непросто. Успіх освітнього процесу залежить від готовності та заінтересованості всієї команди людей – держави, організацій, навчальних закладів, прямих керівників, викладачів та лекторів.

Якщо викладачі та лектори вчасно реагують на зміни в сучасній практичній діяльності митних органів з питань захисту прав інтелектуальної власності, то таким чином вони переконують та мотивують працівників митних органів у необхідності постійного навчання, підвищенні їхньої кваліфікації. Тільки такий підхід поєднання теорії з практикою є перспективним для навчання посадових осіб будь-яких організацій. Ефективне навчання стимулює попит на якість лекційних матеріалів і створення стійкої системи освіти.

¹ Берлач Н.А. Сутність митної діяльності, спрямованої на сприяння захисту прав інтелектуальної власності в Україні / Н.А. Берлач, С.П. Філь // Наука і правоохорона. – 2017. – № 1 (35). – С. 20–27.

² Бошицький Ю.Л. Правові аспекти реалізації прав інтелектуальної власності в Україні на прикладі НАН України / Ю.Л. Бошицький, Ю.М. Капіца // Часопис Київського університету права. – 2018. – № 1. – С. 152–159.

³ Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 р. № 402-р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/249086258>

⁴ Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. №4495-VI: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

⁵ Барладян О. Деякі теоретико-правові засади забезпечення адміністративно-правового захисту прав інтелектуальної власності правоохоронними органами України / О. Барладян // ЗНПГПЖ. – 2016. – № 3. – С. 98.

⁶ Про Державну фіскальну службу: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 236: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>

⁷ Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020 року: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uba.ua/documents/ip-strategy28082014.pdf>

⁸ Про схвалення Концепції залучення компаній (радників) до реформування митниць Державної фіскальної служби: розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2016 р. № 267-р // Офіційний вісник України. – 2016. – № 30. – С. 130. – Ст. 1213.

⁹ Бошицький Ю. Оптимізація національної освіти у сфері інтелектуальної власності : сучасні вимоги та основні тенденції / Ю.Л. Бошицький // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 2. – С. 227–233.

¹⁰ Чомахашвілі О. Адміністративно-правове регулювання охорони прав на промислові зразки в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / О.Ш. Чомахашвілі / Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Ірпінь, 2008. – 21 с.

¹¹ Ляшенко О. Адміністративно-правове регулювання діяльності ОВС в сфері захисту права інтелектуальної власності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / О.А. Ляшенко // Міжнар. ун-т бізнесу та права. – Херсон, 2011. – 19 с.

¹² Волкова Н. Щодо сприяння з боку митних органів захистові прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон / Н.В. Волкова // Вісник Академії митної служби України. – 2009. – № 1. – С. 49–53. – (Серія «Право»).

Резюме

Мартинич М.К. Освіта як ключовий чинник в сприянні захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні.

Навчання протягом усього життя є важливим чинником у підвищенні професійного рівня посадових осіб державних органів. У даній статті розглянуто важливість освіти та досліджено безпосередній вплив обізнаності працівників митних органів у сприянні захисту прав інтелектуальної власності. Вивчено міжнародний досвід на прикладі Словаччини та проаналізовано сучасний стан національного законодавства України з даного питання.

Ключові слова: захист прав інтелектуальної власності, навчання, працівники митних органів, правовласники, Республіка Словаччина.

Резюме

Мартинич М.К. Образование как ключевой фактор в содействии защите прав интеллектуальной собственности на таможенной границе.

Обучение в течение всей жизни является важным фактором в повышении профессионального уровня должностных лиц государственных органов. В данной статье рассмотрена важность образования и исследовано непосредственное влияние осведомленности работников таможенных органов в содействии защите прав интеллектуальной собственности. Изучен международный опыт на примере Словакии и проанализировано современное состояние национального законодательства Украины по данному вопросу.

Ключевые слова: защита прав интеллектуальной собственности, обучение, работники таможенных органов, правообладатели, Республика Словакия.

Summary

Martynych M. Education as a key factor in promoting the protection of intellectual property rights at the customs boarder.

Lifelong learning is an important factor in raising the professional level of government officials. In this article was considered the importance of education and was explored the direct influence of the awareness of customs officials on the protection of intellectual property rights. Also was studied international experience on the example of Slovakia and analyzed the current state of the national legislation of Ukraine on this issue.

Key words: protection of intellectual property rights, training, customs officers, rightholders, Republic of Slovakia.

УДК: 347.78

К.С. ПОТУРАЙ

Катерина Сергіївна Потурай, аспірант Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАЛАНСУ ІНТЕРЕСІВ СУСПІЛЬСТВА, АВТОРІВ ТА ІНШИХ ПРАВОВЛАСНИКІВ ПРИ СТВОРЕННІ І ВИКОРИСТАННІ ТВОРУ КІНЕМАТОГРАФІЇ ЯК СКЛАДНОГО КОМПЛЕКСНОГО ОБ'ЄКТА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Сучасний стан розвитку суспільних відносин постійно збільшує свій темп. Попри постійне зростання швидкості взаємодії між учасниками суспільних відносин у сфері кінематографії все більш гостро постає питання дотримання їхніх прав та інтересів. З огляду на всеохоплюючий вплив інформаційних технологій надзвичайно актуальною є проблема захисту об'єктів права інтелектуальної власності шляхом максимального узгодження інтересів суб'єктів, які мають щодо них певні права.

Поняття «баланс інтересів» на законодавчому рівні в Україні не визначено, натомість таке знайшло своє відображення у вигляді основоположного правового принципу як сукупності двох понятійних складових – «баланс» та «інтерес».

У теорії цивільного права відсутні окремі дослідження, присвячені питанню балансу інтересів. Звертає на себе увагу визначення, зроблене С.А. Кіракосян, яка вважала, що баланс інтересів передбачає встановлення порядку, який забезпечуватиме узгодження інтересів різних суб'єктів і режим сприяння для їх реалізації шляхом визначення правового механізму взаємного задоволення інтересів і вирішення взаємних протиріч та конфліктів¹.

На думку В.А. Мальцева, найбільшою мірою для визначення балансу інтересів підходить феномен «рівноваги». При цьому, по-перше, враховані інтереси всіх суб'єктів цих правовідносин, по-друге, інтереси одних суб'єктів не протиставляються інтересам інших суб'єктів і, по-третє, ці інтереси урівноважені шляхом виокремлення серед них пріоритетних².

Поняття балансу інтересів розглядають також як властивість правовідношення, а також як статичну і динамічну категорію. Якщо йдеться про баланс інтересів як динамічну категорію, то Л.А. Чеговадзе визначає його як правову позицію суб'єктів у процесі виникнення, становлення та розвитку цивільно-правових відносин. Правове положення наперед визначено характером співвідношення прав і обов'язків індивідуумів у рамках даного правовідношення і у взаємозв'язку з іншими цивільно-правовими відносинами³.